

Stortinget

Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Vår referanse: 20/02565-2
Arkivkode: X00
Saksbehandler: Tor Allstrin,
Deres referanse:
Dato: 21.12.2020

Høringsuttalelse – Forslag til lov om Stortingets ombud for forvaltningen

1 Om høringen

KS viser til Stortingets høring om forslag til ny lov om Sivilombudsmannen.

Forslaget er utformet av et utvalg nedsatt 23. mai 2019 av Stortinget. Den foreslåtte loven er ment å erstatte gjeldende lov om Stortingets ombudsmann for forvaltningen. Etter høringen skal utvalget utarbeide en innstilling til Stortingets presidentskap.

2 Innledende merknader

Sivilombudsmannen har siden etableringen i 1962 vært et viktig korrektiv for statlig forvaltning, og fra 1968 for kommunal forvaltning. Ombudsmannsordningen nyter tillit og gir borgerne en mulighet til å få ivare tatt sine rettigheter uten å måtte gå via rettssystemet. Ordningen er dessuten en viktig og nødvendig avlastning for den enkelte stortingsrepresentant,¹ ved at klager på forvaltningen i vesentlig grad sendes Ombudsmannen. Sivilombudsmannen omtales som Stortingets tillitsvalgte,² og det er Stortinget selv som velger hvem som på vegne av Stortinget skal fylle denne kontrollfunksjonen.

Praksis har vært at Stortinget er enstemmig i sitt valg av sivilombudsmann. Dette har vært viktig for å understreke ombudsmannens legitimitet og uavhengighet, også politisk. Ombudsmannen fatter ikke bindende avgjørelser, men Stortinget har tydelig forutsatt at Ombudsmannens uttalelser skal følges av forvaltningen. Likevel er Ombudsmannens autoritet avhengig av den tilliten som skapes ved uavhengighet og faglig tyngde. Det er nødvendig med tillit fra både borgerne, forvaltningen og Stortinget for at vervet skal fungere etter hensikten. Tilliten til at Norge har en velfungerende kontrollfunksjon bidrar dessuten til tillit til forvaltningen selv, både statlig og kommunal.³

¹ «At det er behov for en instans som den enkelte på en lettvinnt og formløs måte kan henvende seg til, viser de mange henvendelser som gjøres til stortingsmenn (og andre) om bistand i forvaltningssaker. (...)», Særtrykk av Forvaltningskomiteens innstilling *En norsk ombudsmannsordning* (1958) s. 14

² «[D]et synes både naturlig og riktig at dette blir en ombudsmann, som er Stortingets tillitsmann og kan opptre med den autoritet og tillit som dette medfører.», Særtrykk av Forvaltningskomiteens innstilling *En norsk ombudsmannsordning* (1958) s. 14

³ «Og på noe lengere sikt vil den kunne tjene til å styrke tilliten til vår forvaltning og skape en kjensle av trygghet hos den enkelte i forholdet til administrasjonen.», Ot. prp. nr. 30 1959-60, side 6

I dag gir Grunnloven et rettslig grunnlag for Sivilombudsmannen i § 75 bokstav l:

«Det tilkommer stortinget (...) å utnevne en person som ikke er medlem av Stortinget, til på en måte som er nærmere bestemt i lov, å føre kontroll med den offentlige forvaltning og alle som virker i dens tjeneste, for å søke å sikre at det ikke øves urett mot den enkelte borger»

Det ligger forutsetningsvis i bestemmelsen at Ombudsmannens kontroll primært er av rettslig karakter, og etter KS' oppfatning gjør forvaltningskomiteens begrunnelse fra 1958 for å innføre ombudsmannsordningen seg gjeldende også i dag:⁴

«En norsk ombudsmann må ha som oppgave å søke å styrke og trygge den enkeltes rettsstilling i forholdet til forvaltningen. (...)

Det sterkeste og som det synes avgjørende argument for å innføre ombudsmannsordningen er at forvaltningens vekst og økede makt, gjør det nødvendig med større rettssikkerhetsgaranti for den enkelte borger. Både den politiske, den konstitusjonelle kontroll og domstolkontrollen er hver for seg viktige og uunnværlige garantier. Men ved siden av disse er det under den samfunnsutvikling som pågår, også plass og behov for den sikkerhet og hjelp som en ombudsmannsordning kan gi. Særlig gjelder dette for vårt land (som i Danmark) hvor domstolkontrollen tilligger de ordinære domstoler. Et saksanlegg er besværlig og kostbart, og det er ikke alltid så lett for den alminnelige mann å gå denne vei. (...)

Sin største betydning vil ombudsmannen få ved at han som en utenforstående og uavhengig tredjemann kan uttale seg med stor autoritet og saklig tyngde om de klager som inngis til ham eller i de saker han tar opp av eget tiltak. Dette bør være retningslinjen for ombudsmannens arbeide, og også være bestemmende for hans organisasjonsmessige stilling og myndighet.»

Selv om ombudsmannsordningen som nevnt er av rettslig karakter, har Sivilombudsmannen anledning til å utvise ikke-rettslige vurderinger. Dette gjelder først og fremst ved at Ombudsmannen på fritt grunnlag selv avgjør hvilke klager det er aktuelt å behandle og hvilke saker det er aktuelt å undersøke etter eget tiltak. Ombudsmannen kan dessuten gi uttrykk for rimelighetsbetraktninger, typisk hvis forvaltningens myndighetsbruk har fått sterkt urimelige virkninger for borgeren. Det er imidlertid lagt til grunn at Ombudsmannen skal føre en varsom linje når det gjelder spørsmål som ligger utenfor de rent rettslige vurderingene. KS mener at denne linjen bør videreføres.

I mange av sakene Sivilombudsmannen behandler der kommunen har vært involvert, er det ikke *kommunen* som er innklaget. Dette har sammenheng med at det er forvaltningens siste vedtak som er gjenstand for Ombudsmannens klagebehandling, og når kommunale vedtak kan påklages videre i forvaltningen vil det eksempelvis typisk være *fylkesmannens* eller *departementets* vedtak som undergis kritikk. Dessuten kan Ombudsmannen i utgangspunktet ikke behandle klager på «*avgjørelser som kun kan treffes av kommunestyret eller fylkestinget*»⁵, begrunnet delvis med en anerkjennelse av det kommunale selvstyret.

Sivilombudsmannen har likevel stor betydning for kommunesektoren i flere henseender, blant annet fordi kommunen selv kan være innklaget i andre saker. Ombudsmannens uttalelse vil da normalt ha betydning i

---

⁴ Særtrykk av Forvaltningskomiteens innstilling *En norsk ombudsmannsordning* (1958) s. 13-14

⁵ § 4, annet ledd bokstav f i sivilombudsmannsloven

de enkelte klagesakene. En ombudsmannsbehandling kan videre bidra til at både borgeren og kommunen unngår en ressurskrevende rettsprosess. Ombudsmannens uttalelser kan for øvrig ha en rettskildemessig betydning utover de enkelte sakene, og gjelde som et generelt korrektiv – ikke minst i saker med tvil – selv om uttalelsenes vekt må ses på bakgrunn av verdien i argumentene Ombudsmannen presenterer.⁶

Uavhengig av utfall i en ombudsmannssak, har kommunen dessuten nytte av at borgerne får opplevelsen av at en uavhengig tredjeperson ser på saken. Dette kan bidra til at en sak kan få sin endelige avslutning ved at borgeren finner grunn til å slå seg til ro uten ytterligere og unødvendige runder i den kommunale forvaltningen. Sistnevnte beror blant annet på at ombudsmannsordningen er et uavhengig og personlig verv, med personlig ansvar. Tidligere ombudsmann Arne Fliflet pleide selv å si at ombudsmannen skal være «*et menneskelig korrektiv til et upersonlig byråkrati*».⁷ Det har betydning at Sivilombudsmannen ikke oppfattes allment som nok et forvaltningsnivå som i grunnen er en del av det samme byråkratiet som den statlige og kommunale forvaltningen.

Lovforslaget innebærer i hovedsak en videreføring av dagens ordning, uten noen vesentlig endring i oppgavene. En viktig strukturell endring er imidlertid at ombudsmannsinstruksen, som er gitt av Stortinget og inneholder detaljerte og noe overlappende bestemmelser sammenholdt med sivilombudsmannsloven, foreslås opphevet.

Videre er det foreslått en rekke materielle endringer. Flere av disse berører interne forhold, men på en måte som likevel kan ha betydning for kontrollens legitimitet og tillit, og derved har betydning utad, også for kommuneforvaltningen.

3 KS' anbefaling

KS slutter seg til behovet for en oppdatert sivilombudsmannslov. Selv om loven er endret flere ganger i løpet av 60 år, taler gode grunner for en helhetlig gjennomgang. Det fremstår som ryddig med en helt ny lov fremfor ytterligere justeringer av gjeldende lov.

Utvalgets redegjørelse synes grundig, og det er positivt at flere uklarheter i gjeldende lov og instruks er søkt avklart.

KS mener det er viktig at både loven og praktiseringen av loven også fremover vil ivareta prinsippene om Ombudet som et uavhengig og personlig verv med stor grad av tillit og høy faglig kvalitet på arbeidet. Med de merknadene og innspillene som fremgår nedenfor, støtter KS i hovedsak lovforslaget.

Loven har nå fått en hensiktsmessig oppbygning med en pedagogisk utforming. Den fremstår dermed i hovedtrekk som lett tilgjengelig, noe som er av særlig betydning for en lov som har som formål å gi den enkelte borger anledning til å ivareta sin rettsikkerhet. En lettfattelig lov vil kunne supplere og avlaste statlig og kommunal forvaltnings generelle plikt til å veilede borgerne med å «*vareta sitt tarv i bestemte saker på best mulig måte*».⁸

Innvendinger og innspill til lovforslaget fremgår nedenfor med korte begrunnelser. For oversiktens skyld listes disse punktvís her:

---

⁶ Dom i Høyesteretts ankeutvalg, HR-2016-02229-A, avsnitt 49

⁷ Artikkel «*Stortingets vaktbikkje*», Dagbladet 1. desember 2013

⁸ Forvaltningsloven § 11

- Ombudets mandat kan språklig klargjøres, pkt 4.1
- Klagerne bør fortsatt omtales som «borgere», pkt 4.1
- Det bør vurderes om også avgjørelser delegert fra kommunestyret eller fylkestinget i hastesaker skal unntas Ombudets arbeidsområde, pkt 4.2
- Det bør foreligge særlige tungtveiende grunner for at Ombudet skal behandle avgjørelser som utelukkende er tillagt kommunestyret eller fylkestinget, pkt 4.2
- Enkelte formuleringer om Ombudets adgang til å behandle avgjørelser som utelukkende er tillagt kommunestyret eller fylkestinget bør klargjøres, pkt 4.2
- Ombudets årsmelding bør fremdeles gjengi saker av allmenn interesse, pkt 4.3
- Det bør vurderes om kommuner og fylkeskommuner i enkelte tilfeller skal gis klageadgang, pkt 4.4
- Ombudets veiledningsoppgaver bør avklares nærmere, pkt 4.4
- Det bør vurderes om Ombudet skal gi nærmere orientering om hvorfor enkelte saker avsluttes uten ytterligere undersøkelser, pkt 4.5
- Det bør komme klarere frem at en ombudsbehandling også kan resultere i at intet kritikkverdig er avdekket, pkt 4.6
- Ved avslutning av en sak bør forvaltningens syn gjengis, uavhengig av i hvilken form dette har fremkommet, pkt 4.7
- Kravene for tilsetning som sivilombud bør være høye, og ikke settes lavere enn for høyesterettsdommere, pkt 4.9
- Den foreslåtte endringen i delegeringsadgangen bør begrunnes nærmere, pkt 4.10

KS anbefaler at utvalget innstiller på forslaget, men justert for – og hensyntatt – de merknadene og innspillene KS gir i sitt hørings svar.

4 Særskilte merknader

4.1 § 1 Mandat

Bestemmelsen lyder:

«Stortingets ombud for forvaltningen (sivilombudet) skal føre kontroll med den offentlige forvaltningen og alle i dens tjeneste for å hindre at det øves urett mot den enkelte, og for å bidra til at forvaltningen respekterer og sikrer menneskerettighetene.»

KS er enig i mandatets innhold, men bemerker at formuleringen kan etterlate inntrykk av at brudd på menneskerettighetene står på egne ben og ikke hører innunder «urett». Dette er ikke tilsiktet, og det kan derfor være grunn til å se noe nærmere på formuleringen.

Utvalget foreslår å bytte ut begrepet «borger» i gjeldende lov med «den enkelte». Begrunnelsen for dette skal i hovedsak være at «borger» kan forveksles med «statsborger». Begrunnelsen for endringen til «den enkelte» synes å være noe utilstrekkelig. «Borger» er et etablert begrep som står i motsetning til offentlig myndighet. Omfanget av misforståelser der personer uten statsborgerskap unnlater å bruke ombudsordningen kan neppe være stort. Dersom «borger» byttes ut, bør det etter KS' oppfatning vurderes å bytte med et begrep som gjør det tydelig språklig sett at en klager ikke behøver å være en privatperson, det kan eksempelvis være en bedrift eller en organisasjon. Det er usikkert om «den enkelte» er egnet til dette.

Som vi kommer tilbake til nedenfor stiller vi for øvrig spørsmål ved om tiden er inne for at kommunen i enkelte tilfeller bør få en klar klagerett. I så fall bør mandatet omformuleres.

4.2 § 4 Arbeidsområde

Utvalget foreslår i bokstav e å opprettholde at «*avgjørelser som er truffet av kommunestyret eller fylkestinget, som etter lov bare kan treffes av disse organene*» er unntatt fra Ombudets arbeidsområde. KS støtter dette, og viser særlig til hensynet til det lokale selvstyret, som er styrket siden innføringen av gjeldende sivilombudsmannslov.

Dette unntaket omfatter i nåværende lov⁹ ikke avgjørelser som er *delegert* etter kommunelovens særlige bestemmelse i § 11-8 om hastesaker. Presiseringen av dette er imidlertid ikke videreført eksplisitt. KS antar at dette ikke er ment som en realitetsendring, men utvalget kommenterer ikke endringen, og spørsmålet fremstår derfor som uavklart. KS mener at spørsmålet om hvorvidt også delegerte avgjørelser i enkelte tilfeller bør være unntatt Ombudets arbeidsområde bør vurderes nærmere. Der hensynet til det lokale selvstyret gjør seg gjeldende i hastesaker med samme styrke ved delegasjon som når kommunestyret eller fylkestinget *selv* fatter vedtak, kan det være grunn til at også delegerte vedtak unntas.

Unntaket i bokstav e gjelder ikke «*når det er nødvendig av hensyn til rettssikkerheten eller andre særlige grunner*». KS er enig i at det kan være behov for en slik innsnevring av unntaket, gitt Ombudets funksjon, men påpeker at det ikke står som klart hva som ligger i «*andre særlige grunner*». For å få tydeligere frem at det må være tale om like vektige grunner som «*hensynet til rettssikkerheten*» foreslår KS at formuleringen endres til «*andre særlige tungtveiende grunner*».

I gjeldende lov fremgår det eksplisitt at det er ombudets *egen* vurdering som skal ligge til grunn ved vurderingen av om kommunestyrets eller fylkestingets vedtak likevel skal behandles. Denne presiseringen er utelatt i utvalgets forslag. KS antar at det ikke er ment som en realitetsendring, men det kan være ryddig at utvalget avklarer dette slik at det ikke oppstår tvil om hvorvidt denne vurderingen kan overprøves.

Utvalget har også utelatt presiseringen av at det kun er «*av eget tiltak*» Ombudet kan behandle avgjørelser som kun er tillagt kommunestyret eller fylkestinget. KS antar at det ikke er ment å gi en klagerett på slike avgjørelser. Dette bør imidlertid for ordens skyld også avklares.

4.3 § 5 Forholdet til Stortinget

Utvalget viderefører Ombudets plikt til å gi Stortinget årlige meldinger om sin virksomhet. Det følger av sivilombudsmannsinstruksen § 12 at årsmeldingen skal inneholde en oversikt over sakene Ombudsmannen mener har «*allmenn interesse*». For inntil noen år siden ble dette overholdt ved at sakene ble inntatt i fulltekst i meldingen, sortert etter rettsområde. Årsmeldingene utgjorde dermed viktige rettskilder.

Begrunnet med at de fleste sakene ligger fortløpende lett tilgjengelig på Ombudsmannens internettsider og Lovdata, ble dette endret fra årsmeldingen avgitt i mars 2011 slik at de enkelte sakene kun gjengis med ingress i selve meldingen. Oversikten var imidlertid fremdeles nyttig. Fra årsmeldingen avgitt i mars 2014

---

⁹ Sivilombudsmannsloven § 4, annet ledd bokstav f

ble oversikten redusert ytterligere til en enkel liste med korte overskrifter. Årsmeldingen er dermed ikke lenger godt egnet til å gi et helhetlig inntrykk av hvilke saker Ombudsmannen anser å være av «*allmenn interesse*» foregående år.

Utvalget har ikke foreslått å videreføre plikten til å gi en oversikt over sakene Ombudet mener har allmenn interesse. Lovforslaget viderefører ingen krav til innhold i meldingen. KS stiller spørsmål ved hensiktsmessigheten ved å fjerne alle innholdskravene som i dag fremgår av instruksene – det er naturlig at utformingen ikke alene er opptil Ombudet selv. Årsmeldingen bør ikke bare være et nyttig verktøy for Stortinget, men også for kommunal og statlig forvaltning, jurister og andre som har interesse av uttalelsene. Det er derfor grunn til fortsatt å pålegge Ombudet å utarbeide en oversikt over saker av allmenn interesse. En slik oversikt bør helst gjengi sakene mer utfyllende enn med en kort overskrift.

4.4 § 7 Klage til sivilombudet

Utvalget foreslår med sin angivelse av klageadgang at «*[a]lle*» skal ha rett til å klage. Avgrensningen til «*den enkelte*» i § 2, jf merknadene i punkt 4.1 ovenfor, gjelder imidlertid. Dette skal som nevnt innebære at en klager ikke behøver å være en privatperson – det kan eksempelvis være en bedrift eller en organisasjon. Det eneste kravet som stilles er at man «*mener seg utsatt for urett fra den offentlige forvaltningen*».

Språklig sett kan «*alle*» sies også å omfatte forvaltningen selv, slik at også deler av forvaltningen kan klage til Sivilombudet når den «*mener seg utsatt for urett*» fra øvrig forvaltning. Utvalget berører imidlertid ikke denne problemstillingen, og synes å legge til grunn den etablerte oppfatningen at forvaltningen ikke er omfattet av kretsen med klagerett.

KS mener det er noen forhold som taler for at i hvert fall deler av den kommunale forvaltningen kan gis en slik klagerett. Viktigste i så måte er utviklingen de senere år av et økt kommunalt selvstyre, herunder adgangen til å ta ut søksmål mot staten. Et annet forhold er at kommuner organiserer sin virksomhet på mange forskjellige måter. Enkelte kommunale enheter, selskaper kommunen eier helt eller delvis, eller private virksomheter som utfører arbeid på vegne av kommunen, kan ha en karakter som langt på vei kan likestilles med organisasjoner eller andre juridiske personer som i dag er omfattet av klageretten.

Den foreslåtte loven er bygget opp slik at det ikke er behov for store endringer for å regulere nærmere eventuell kommunal klagerett. KS mener det er naturlig at spørsmålet drøftes i forbindelse med det nåværende arbeidet med ny lov.

I tredje ledd foreslår utvalget at Ombudet «*kan gi veiledning og bistå med å utforme klagen*». I ombudsmannsinstruksen som foreslås opphevet, heter det at «*[h]vis klagen settes fram muntlig for Ombudsmannen, skal han sørge for at den straks blir satt opp skriftlig og underskrevet av klageren*». Forslaget er ikke i strid med bestemmelsen i instruksene, og formuleringen synes å være i tråd med lang praksis hos ombudsmannen. Det er imidlertid uklart om det med «*kan*» er ment å være en realitetsendring, sammenlignet med «*skal*» i formuleringen i instruksene. KS mener dette bør avklares.

4.5 § 10 Sivilombudets behandling av klagen

En stor andel av klagenes Sivilombudsmannen mottar blir avsluttet uten nærmere undersøkelser, fordi Ombudsmannen ikke finner tilstrekkelig grunn til behandling.¹⁰ Dette kan også omfatte saker hvor det er åpenbart at forvaltningen har gjort feil. Utvalget foreslår at dette videreføres i tredje ledd, ved at Ombudsmannen når som helst kan avslutte undersøkelsene av en sak dersom det etter Ombudsmannens oppfatning «*ikke er tilstrekkelig grunn til videre behandling av saken*».

En slik avslutning gis normalt uten at Ombudsmannen oppgir noen nærmere begrunnelse. Fravær av begrunnelse er ofte naturlig, og har særlig en side til Sivilombudsmannens effektive ressursutnyttelse. Både borgeren og forvaltningen kan imidlertid ofte finne det lite tilfredsstillende og lite veiledende at en sak avsluttes uten at det er skapt noen forståelse for hvorfor saken ikke gav grunn til ombudsmannsbehandling. For klageren kan det være vanskeligere å slå seg til ro, med påfølgende henvendelser til forvaltningen som resultat. KS mener det er grunn til å vurdere nærmere om det skal stilles noen krav til Ombudets tilbakemelding også ved slike avslutninger, eventuelt ved en tilpasning av § 12.

4.6 § 12 Avslutning av klagesaksbehandlingen

Utvalget foreslår en liste over alternative standpunkter Ombudet kan innta på bakgrunn av behandlingen av en klagesak. Samtlige alternativer innebærer en form for kritikk av forvaltningen.

KS mener bestemmelsen bør omformuleres, da den gir et inntrykk av å være en uttømmende liste, hvor eksempelvis et alternativ om at forvaltningen *ikke* har gjort feil ikke inngår.

4.7 § 13 Underretning om avslutning av klagesaksbehandlingen

Utvalget foreslår at et referat av forvaltningens «*uttalelse*» i saken skal fremgå i Ombudets avsluttende brev eller uttalelse når en sak avsluttes etter § 12. Forvaltningens syn kan imidlertid ha fremkommet på forskjellige måter gjennom en ombudsbehandling – ikke nødvendigvis i form av en enkelt «*uttalelse*». KS foreslår derfor at det vurderes å endre formuleringen, slik at det viktigste er at forvaltningens *syn* eller *oppfatning* refereres og gjengis.

4.8 § 14 Avbrudd av spesielle søksmålsfrister

Utvalget foreslår at spesielle lovbestemte frister for å anlegge søksmål mot forvaltningen avbrytes «*når saken klages inn for sivilombudet*». KS påpeker at det er uheldig at søksmålsfristene derved kan bli utsatt vesentlig, slik at avslutning av en sak potensielt kan bli skjøvet frem i tid. Samtidig kan det gjøre at flere vil velge å klage til Ombudet fremfor å ta ut søksmål mot en kommune. Dersom saken derved får en raskere avslutning, kan det være en fordel for alle involverte.

4.9 § 30 Krav til sivilombudet

Den som blir sivilombudsmann, må etter sivilombudsmannsloven oppfylle de samme vilkårene som stilles til høyesterettsdommere.¹¹ Endringer i vilkårene for høyesterettsdommere har med andre ord medført endringer i vilkårene for sivilombudsmannen. Det innebærer blant annet at da karakterkravet ble tatt ut av domstolloven, ble det heller ikke lenger krav til et visst karakternivå for den som blir sivilombudsmann.

---

¹⁰ Sivilombudsmannsloven § 6, fjerde ledd

¹¹ Sivilombudsmannsloven § 1, annet ledd

Utvalget foreslår å oppheve denne direkte koblingen. KS kan være enig i at vilkårene for å bli ombud kan stå på egne ben, men ikke slik at det bør åpnes for lempeligere krav til ombudet enn til høyesterettsdommere. Dette gjelder særlig de faglige kvalifikasjonene. Stortinget bør riktignok ha et visst spillerom ved den enkelte utnevningen, men KS mener det fremdeles må stilles høye krav for å kunne bli utnevnt til sivilombud.¹² Sivilombudsloven bør derfor speile de vilkårene i domstoloven som er relevante for Sivilombudets funksjon. Det er verdt å merke seg at selv om ombudsmannen som nevnt ikke fatter bindende vedtak, driver ombudsmannen – som Høyesterett – rettsskapende virksomhet av et visst omfang. I motsetning til høyesterettsdommerne, som avgir sine dommer som del av et kollegium, er ombudsmannen imidlertid alene ansvarlig for sine uttalelser.

4.10 § 33 Adgang til å delegere

KS mener det er av betydning at i de tilfellene der Sivilombudet uttrykker en mening, skal det være ombudets egen mening som kommer til uttrykk. Samtidig må ombudet gis anledning til å delegere i et slikt omfang og på en slik måte at vervet kan fylles på en effektiv og best mulig måte.

Utvalget foreslår at adgangen til å delegere kun avgrenses mot «saker hvor det er aktuelt å kritisere» eller å «gi anbefalinger som nevnt i § 18». Dette er en vesentlig utvidelse av delegeringsadgangen sammenliknet med den som gjelder i §§ 9 og 10 i instruksen utvalget foreslår å oppheve. KS tar ikke stilling til hvordan delegeringsadgangen bør reguleres, men mener at en slik endring bør bero på en nærmere begrunnelse enn det utvalget gir.

Lasse Hansen
Administrerende direktør

Områdedirektør Advokatene

---

¹² «Ombudsmannsordningen vil i vesentlig grad være betinget av at Stortinget finner den rette mann for stillingen. Han bør være en høyt kvalifisert jurist og lønnes slik at Stortinget kan få den beste mann for stillingen.», Særtrykk av Forvaltningskomiteens innstilling *En norsk ombudsmannsordning* (1958) s. 14